25.11.2025

Eduskunnan Ympäristövaliokunta

HE 160/2025 vp

Metsäteollisuus ry:n lausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi jätelain, ympäristönsuojelulain, hallinto-oikeuslain ja tuomioistuinlain muuttamisesta (ns. UTU-laki)

Pyydettynä lausuntona Hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi jätelain, ympäristönsuojelulain, hallinto-oikeuslain ja tuomioistuinlain muuttamisesta Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Yleisesti uudesta menettelystä:

UTU-laki tulee Metsäteollisuuden näkemyksen mukaan nopeuttamaan ja sujuvoittamaan sivuvirtojen ja uusien materiaalien tuotteistamista ja hyötykäyttöä.

Metsäteollisuus suhtautuu myönteistesi niin sanottuihin UTU-lakimuutoksiin, joilla pyritään suoraviivaistamaan ja yhtenäistämään sivutuotteiksi luokittelun ja ei enää jätettä (EEJ) määrittelyn prosessia. Esityksen mukaan jätelaissa säädettäisiin uudesta menettelystä, jossa aine tai esine voidaan luokitella sivutuotteeksi, ja jossa kerran jätteeksi luokitellun aineen tai esineen jätteeksi luokittelu voidaan päättää.

Metsäteollisuus tukee tätä uutta menettelyä ja kannattaa lisäksi ehdotusta, että aineen tai esineen luokittelua koskevan asian voisi edelleen ratkaista myös osana ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa tai yleistä ilmoitusmenettelyä, jos luokitteluasia tulee vireille toiminnan ympäristölupahakemuksen tai ilmoituksen yhteydessä.

Alla on lueteltu yksityiskohtaisempia ehdotuksia uudesta menettelystä, joiden metsäteollisuus näkee sujuvoittavan sivuvirtojen hyötykäyttöä ja joita metsäteollisuus tukee:

- **Luokittelupäätös:** Uudessa menettelystä toiminnanharjoittaja voisi hakemuksesta saada päätöksen sekä aineen tai esineen sivutuotteeksi luokittelusta, että jätteeksi luokittelun päättymisestä.

- **Keskittäminen:** Luokittelupäätöksen tekisi vuoden 2026 alusta lukien toimintansa aloittava Lupa- ja valvontavirasto, jonne ympäristöasioiden lupien käsittely ja valvonta keskitetään osana niin sanottua yhden luukun lainsäädäntöhanketta.

- **Ympäristölupamenettely:** Ehdotuksen mukaan aineen tai esineen luokittelua koskevan asian voisi edelleen ratkaista myös osana ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan myöntämistä sekä ilmoituspäätöstä, jos luokitteluasia sisältyy vireille tulevaan lupahakemukseen tai ilmoitukseen.

- **Yhdenmukaisuus:** Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen olisi ympäristölupahakemusta tai ilmoitusta käsitellessään pyydettävä luokitteluasiaan Lupa- ja valvontaviraston lausunto. Näin pyrittäisiin varmistamaan aineen tai esineen sivutuotteeksi luokittelua ja jätteeksi luokittelun päättymistä koskevan ratkaisutoiminnan yhdenmukaisuus.

- **Sama luokittelupäätös eri laitoksille:** Luokittelupäätös olisi materiaalikohtainen ja hakijakohtainen, mutta ei välttämättä laitoskohtainen. Jos esimerkiksi hakijalla on useampia laitoksia, joissa samanlaisessa prosessissa ja samoista aineista ja esineistä valmistuu samaa uusiomateriaalia tai -tuotetta samaan käyttötarkoitukseen, sama luokittelupäätös voisi koskea kaikkia laitoksia.

- **Kuulemis- ja valitusoikeudet:** Ehdotuksessa kuulemis- ja valitusoikeudet ovat rajatumpia:
    - Ehdotettava luokittelupäätöstä koskeva menettely nojaisi näiltä osin hallintolain (434/2003) yleissääntelyyn, joka antaa viranomaiselle ympäristönsuojelulakia enemmän harkintavaltaa kuulemisten toteuttamisessa ja lausuntojen pyytämisessä.
    - Valitusoikeutta Lupa- ja valvontaviraston päätöksestä rajoitettaisiin verrattuna voimassa olevaan ympäristönsuojelulain 191 §:ään ja jätelain 138 §:ään. Luokittelupäätöksestä saisi valittaa vain asianosainen ja tuotesääntelyä valvova markkinavalvontaviranomainen.

- **Tavoitteellinen aikaraja:** Päätös olisi pyrittävä tekemään kolmessa kuukaudessa siitä, kun hakemus on tullut vireille ja sisältää riittävät tiedot sen käsittelemiseksi. Vaikka luokittelupäätöksen tekemiselle ehdotettu 3 kuukauden aikarajaa on ohjeellinen, tulee se todennäköisesti nopeuttamaan käsittelyä, kunhan Lupa- ja valvontaviraston resurssien riittävyydestä pidetään samanaikaisesti huolta.

- **Siirtymäsääntely:** Esityksessä ei velvoiteta uusimaan voimassa olevan lain nojalla ympäristöluvassa tehtyjä päätöksiä uudessa menettelyssä, vaan ne pysyvät voimassa myös ehdotetun uuden menettelyn tultua voimaan.

- **Muu viranomaispäätös:** Jos toiminnanharjoittajalla on materiaalin luokituksesta jokin muu viranomaisen antama arvio kuin ympäristölupapäätös, tämän olisi tehtävä luokittelua koskeva hakemus lupa- ja valvontavirastolle tai saatettava asia vireille ympäristölupahakemuksen yhteydessä viimeistään 31.12.2029 tai muutoin materiaali katsottaisiin jätteeksi. Esimerkiksi valvontaviranomaisen lausunnolla hyväksytyt sivutuotteet tai ei-enää-jätteet olisi arvioitava uudelleen joko jätelain mukaisessa menettelyssä tai ympäristölupa- tai ilmoitusmenettelyssä. Metsäteollisuus toteaa, että tästä aiheutuu toiminnanharjoittajille ylimääräistä hallinnollista taakkaa, jos ja kun laitoksilla on valvontaviranomaisen lausunnolla hyväksyttyjä päätöksiä koskien sivuvirtojen hyödyntämistä.

- **Uusiomaarekisteri:** Ehdotuksen mukaan Lupa- ja valvontaviraston luokittelupäätökset ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ympäristöluvan tai ilmoituksen yhteydessä antamat päätökset luokitteluasiassa tallennettaisiin perustettavan uusiomateriaalirekisteriin ja päätökset olisivat saatavilla yleisessä tietoverkossa julkisesta tietopalvelusta. Metsäteollisuuden näkemyksen mukaan luokittelupäätösten kerääminen yhteiseen tietokantaan edesauttaa tulevaisuudessa sekä päätösten hakemista toiminnanharjoittajan kannalta, että päätösten tekemistä viranomaisen kannalta.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja